

## คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๑/๒๕๔๘

วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคแรงงานไทย

## สรุปข้อเท็จจริง

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคแรงงานไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองเลขที่ ๕/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๑

๒. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีประกาศตอบรับการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับพรรคแรงงานไทยไปแล้ว จำนวน ๕ ครั้ง ต่อมาพรรคแรงงานไทยได้มีหนังสือ ที่ รท ๖๔๓/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าในคราวประชุมใหญ่วิสามัญพรรคแรงงานไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ที่ประชุมมีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค จำนวน ๒ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๔ เครื่องหมายพรรค และข้อ ๕ คำอธิบายเครื่องหมายพรรค โดยมีสมาชิกเข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๐๔ คน และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือดังกล่าวในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖

๓. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการดำเนินการของพรรคแรงงานไทยว่าการจัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคหรือไม่ อย่างไร โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสมุทรปราการที่พรรคแรงงานไทยระบุว่าได้จัดประชุมใหญ่ในพื้นที่จังหวัดดังกล่าวและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นที่ตั้งของสาขาพรรคแรงงานไทย และเป็นที่อยู่ของสมาชิกพรรคที่เข้าร่วมประชุม ตรวจสอบข้อเท็จจริงการประชุมใหญ่โดยขอให้สอบปากคำเจ้าของสถานที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่าได้เข้าร่วมประชุมและลงลายมือชื่อด้วยตนเองจริงหรือไม่ อย่างไร พร้อมทั้งแจ้งให้พรรคแรงงานไทยชี้แจงและจัดส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติม และได้รับรายงานผลการดำเนินการแล้ว ดังนี้

(๑) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสมุทรปราการซึ่งเป็นสถานที่จัดประชุมใหญ่ดังกล่าว รายงานผลการตรวจสอบว่านายเพชร นิยมหมวด ผู้จัดการร้านอาหารวังนง (พญา ๒) ฝ่ายจัดงานเลี้ยง ได้ให้ถ้อยคำว่าปกติผู้ที่มาติดต่อจัดงานเลี้ยงทางร้านอาหารจะต้องมีบันทึก

ประจำวันเดือนปีไว้เป็นหลักฐานในการจัดงานทุกครั้งพร้อมระบุจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมด้วย แต่กรณีของพรรคแรงงานไทยในวันดังกล่าว ไม่มีในบันทึกประจำวันของร้านอาหารวังนงเฮงและไม่ปรากฏในบันทึกประจำวันว่าพรรคแรงงานไทยได้มาจัดการประชุมใหญ่แต่อย่างใด

(๒) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเลย กาญจนบุรี พิษณุโลก และหนองคาย รายงานผลการตรวจสอบว่าผู้ที่ปรากฏลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๕ คน ให้ถ้อยคำตรงกันว่า ไม่ได้เข้าประชุมใหญ่ในวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว และลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมไม่ใช่ลายมือชื่อของตน

(๓) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดชัยภูมิ ศรีสะเกษ และเพชรบูรณ์ รายงานผลการตรวจสอบพบว่าได้โทรศัพท์สอบถามผู้มีรายชื่อเข้าร่วมประชุม เนื่องจากผู้มีรายชื่อดังกล่าวไปทำงานอยู่ที่จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน ๖ คน ได้ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่าไม่ได้เข้าประชุมใหญ่พรรคครั้งดังกล่าวและไม่ได้ลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประสานงานให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสมุทรปราการสอบปากคำเพิ่มเติมอีกจำนวน ๑ คน เนื่องจากบุคคลดังกล่าวได้ทำงานอยู่จังหวัดสมุทรปราการ บุคคลดังกล่าวให้ถ้อยคำตรงกับที่ได้ให้ถ้อยคำทางโทรศัพท์ว่า เคยเป็นสมาชิกพรรคแรงงานไทยแต่ไม่ทราบว่าเริ่มตั้งแต่เมื่อใดไม่เคยติดต่อกับหัวหน้าพรรคแรงงานไทย ตนเองได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคแรงงานไทยแล้ว การประชุมดังกล่าวจึงไม่ได้เข้าร่วมประชุมและลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมก็มิใช่ลายมือชื่อของตนเอง

(๔) พรรคแรงงานไทยชี้แจงว่า ลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นลายมือชื่อของผู้เข้าร่วมประชุมจริง และการเชิญสมาชิกเข้าร่วมประชุมนั้นทางพรรคใช้เชิญทางโทรศัพท์สำหรับสมาชิกที่มีโทรศัพท์ และทำเป็นหนังสือเชิญประชุมพร้อมทั้งจัดสำเนาหนังสือยืนยันการเข้าร่วมประชุมของกรรมการสาขาพรรค และส่งเอกสารใบสมัครสมาชิกพรรคที่เข้าร่วมประชุมตามที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือแจ้งให้ดำเนินการ ตามข้อ ๓ โดยพรรคแรงงานไทยได้ดำเนินการส่งใบสมัครสมาชิกพรรคมาให้แล้ว

๔. เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๖ พรรคแรงงานไทยได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าในคราวประชุมใหญ่สามัญพรรคแรงงานไทย เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๖ มีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค ทั้งฉบับ

๕. สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติได้นำเรื่องการจัดประชุมใหญ่ของพรรคแรงงานไทย ตามข้อ ๒ และผลการตรวจสอบการจัดประชุมใหญ่ของพรรคแรงงานไทยของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ตามข้อ ๓ (๑) (๒) (๓) เข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ครั้งที่ ๘/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๗ โดยมติที่ประชุมมีความเห็นว่าพรรคแรงงานไทยจัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดเห็นควรเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้มีคำสั่งยุบพรรคแรงงานไทย ส่วนกรณีที่พรรคแรงงานไทยจัดประชุมใหญ่อีกครั้ง เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๗ และมีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคทั้งฉบับ พร้อมทั้งขอยกเลิกการประชุมใหญ่ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ซึ่งไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากมีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้ว จึงเห็นควรชะลอการพิจารณาเพื่อตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคแรงงานไทยตามมติที่ประชุมใหญ่ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๗ ไว้ก่อนและเมื่อตรวจสอบองค์ประชุมใหญ่ครั้งเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๗ ครบถ้วน ถูกต้อง จึงพิจารณาตอบรับการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งหนึ่ง

๖. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงและรายงานการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้อง ตามข้อ ๒ และข้อ ๓ แล้วเห็นว่า การประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคแรงงานไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ไม่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคแรงงานไทย กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญมีจำนวนน้อยกว่า ๑๐๐ คน ซึ่งไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ จึงเห็นสมควรดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการด้านกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติที่ได้มีมติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไปแล้ว ตามข้อ ๕

๗. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้ว ดังนี้

(๑) การประชุมใหญ่วิสามัญพรรคแรงงานไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่มีจำนวนน้อยกว่า ๑๐๐ คน

(๒) ที่ประชุมใหญ่วิสามัญพรรคแรงงานไทยครั้งดังกล่าวไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖

(๓) คณะกรรมการบริหารพรรคแรงงานไทยซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ เมื่อไม่ดำเนินการตาม (๑) - (๒) จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ขอให้หามีคำสั่งยุบพรรคแรงงานไทย

๘. ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๖ มีคำสั่งให้รับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมทั้งแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองและส่งสำเนาคำร้องให้พรรคแรงงานไทยในฐานะผู้ถูกร้อง เพื่อให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

๙. พรรคแรงงานไทย โดยพันจ่าเอก ชิน ทับพลี หัวหน้าพรรคแรงงานไทย (ผู้ถูกร้อง) มีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๗ ชี้แจงว่า

๑) พรรคแรงงานไทยได้จัดประชุมใหญ่วิสามัญ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ แต่มีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคจริง เจ้าหน้าที่พรรคจึงทำเอกสารประกอบการประชุมให้ครบถ้วนเช่นเคยปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพราะเห็นว่ามิใช่เรื่องใหญ่ และสำคัญนักเป็นเรื่องภายในพรรค และคณะกรรมการการเลือกตั้งก็มีระเบียบใหม่ๆ ให้แก้ไขแนวทางปฏิบัติเสมอมา เจ้าหน้าที่พรรคแรงงานไทยก็ปฏิบัติตามเสมอมา

๒) เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคเห็นว่า เป็นปัญหาจึงเรียกสมาชิกมาประชุมใหญ่อีกครั้ง และมีมติขอยกเลิกผลการประชุมครั้งที่แล้ว แต่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่รับแก้ไขให้

๓) คณะกรรมการบริหารพรรคได้ดำเนินกิจกรรมพรรคตามระบอบประชาธิปไตยเสมอมา มีสมาชิก และผู้เข้าร่วมอุดมการณ์เพิ่มขึ้น แต่การขยายสาขาพรรคและสมาชิกเป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะชาวบ้านมักเรียกร้องค่าตอบแทน แต่พรรคแรงงานไทย เป็นพรรคการเมืองที่มีพื้นฐานจากคนทำงานจึงขาดเรื่องการเงินที่จะตอบแทนชาวบ้าน เพราะฉะนั้น ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด คดีนี้การที่พรรคแรงงานไทย ได้จัดประชุมใหญ่วิสามัญ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

เพื่อแก้ไขข้อบังคับพรรค แต่มีสมาชิกเข้าประชุมไม่ครบองค์ประชุมเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคแรงงานไทย ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอ จึงพร้อมน้อมรับคำวินิจฉัยจากศาลรัฐธรรมนูญโดยเคารพ

### ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคน ทำการแทนก็ได้

มาตรา ๒๖ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๒๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่ง  
ยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

### คำวินิจฉัย

พิจารณาจากข้อเท็จจริง ตามคำร้อง ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๗ ของนายทะเบียนพรรคการเมือง  
ผู้ร้อง ที่ยื่นแสดงนำสืบพิสูจน์การกระทำของพรรคแรงงานไทย ในการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรค  
แรงงานไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ ว่า ได้จัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ  
ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ และมีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคจำนวน ๒ ข้อ คือ ข้อ ๔ เครื่องหมายพรรค  
และข้อ ๕ คำอธิบายเครื่องหมายพรรค โดยอ้างว่ามีสมาชิกเข้าร่วมการประชุม ๑๐๔ คน ปรากฏว่า  
สมาชิกพรรคหลายคนยืนยันว่า ไม่ได้เข้าร่วมประชุม ลายมือชื่อเข้าร่วมประชุมไม่ใช่ลายมือชื่อของตน  
บางคนยืนยันว่าลาออกจากการเป็นสมาชิกแล้ว ไม่ปรากฏในบันทึกประจำวันของร้านอาหารว่าพรรค  
แรงงานไทยได้มาใช้เป็นสถานที่จัดการประชุมแต่อย่างใด ประกอบกับพรรคแรงงานไทย โดยพันจ่าเอก  
ชิน ทับพลี หัวหน้าพรรคได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหายอมรับว่าการประชุมครั้งดังกล่าวมีสมาชิกเข้าร่วม  
ประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคจริงและขอยอมรับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

จึงพิจารณาเห็นว่า การประชุมใหญ่วิสามัญพรรคแรงงานไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๖  
ตุลาคม ๒๕๕๖ ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ โดยมี  
ผู้เข้าร่วมน้อยกว่า ๑๐๐ คน อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ใน  
ข้อบังคับพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖  
อันเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑  
มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงให้ยุบพรรคแรงงานไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ